

som jeg vel ikke lægger nogen stærk Vægt paa, men som jeg dog troer er lidet hensigtsmæssig. Det er nemlig den Bestemmelse i § 2, der siger, at de, som ikke ere vaccine-rede, skulle under 1 Rd.s Bøde for hver Uge, de overskide Paalæget, vaccineres. Jeg troer, at dette er en uheldig Bestemmelse ligeoverfor Landboerne; jeg troer, det vilde have været heldigt, om der havde staaet, at det skulde skee, naar den første ordentlige Vaccination fandt Sted i Sognet, da det ikke er saa sjældent, at Vaccination kun finder Sted hvert andet Aar. Det er disse Bemærkninger, jeg ikke har villet undlade at gjøre ved første Behandling af dette Lovforslag.

**Fermansen:** Det er det høie Thing bekendt, at den Sag, som her foreligger, blev sat i Bevægelse ifjor ved et enkelt Medlems private Initiativ, samt at et Forslag i den Retning blev vedtaget af Thinget, som imidlertid standsedes paa et andet Sted. Det vil ligeledes være i det høie Things Erindring, at det, som ifjor gav Forhandlingen her dens særegne Præg, var Spørgsmaalet om, hvorvidt man skulde ophæve Tvangen med Hensyn til Koppetindpodningen eller beholde samme, hvorimod man syntes at være aldeles enig om at ophæve den hidtil stedfundne Tvangsbestemmelse af kirkelig Charakter. Min Betragtning af denne Sag er grundet i det Samme, som i det Høie taget leder mit Syn paa Samfundslivet, nemlig at dette ikke styrkes men svæktes, hvor den personlige Frihed, navnlig hvad der angaaer den Enkeltes Samvittigheds- og Hjertesager, ikke agtes og holdes fuldt i Hævd, og hvor den Enkelte, som af et eller andet Samvittigheds- eller Hjertehensyn ikke føler sig i Overensstemmelse med en eller anden Lovbestemmelse, behandles paa lige Maade med den, som af Opsættighed eller Eiggylbigghed viser Uhydighed mod Loven. Derfor har jeg i afvigte Samling været med til at foreslaae, tale og stemme for, at Tvangen skulde ophæves og Ansvarret derved lægges over paa den Enkelte. Det høie Things Fleertal har imidlertid ikke deelt denne min Betragtning; men det forekom mig imidlertid, at der med Hensyn til en anden Tanke, som jeg ogsaa sideord-

net kunde gaae ind paa, var Enighed mellem Thingets Fleertal og mig, at man nemlig beholdt Tvangen, men saa ogsaa lod Staten paatage sig det fulde Ansvar, som følger af at tvinge Folk til en Foranstaltning som denne. Det er jo bekendt, at der baade er ført og føres en videnskabelig Strid, og at der tillige er en meget udbredt Frygt i Befolkningen angaaende det Spørgsmaal, om ikke under visse Forhold Vaccinationen kan medføre meget uheldige Følger for den Paagjældendes Sundhedstilstand. Naar man altsaa vil udøve Tvang i den Henseende, forekommer det mig, at man maa paatage sig det fulde Ansvar og søge, saavidt det er menneskelig muligt, at skaffe tilstrækkelig Sikkerhed for de Paagjældende. Det forekommer mig ogsaa, at den Røst, som her i Folkethinget lod ifjor med Opfordring til Regjeringen om at tage denne Sag i sin Haand, kunde udtrykkes i de to Ord: „enten Frihed eller Sikkerhed.“ Seer jeg nu paa det foreliggende Forslag som Svaret paa denne Opfordring fra Thingets Side, saa kan jeg ikke blive fri for at minde, hvad der engang er blevet fortalt om en vis tydsk Fyrste, som havde for Skik at nægte at udbetale Lønnen til sine Embedsmænd og tillige for Skik ikke at svare paa deres Besvælinger derover, men som dog engang af en af disse Embedsmænd, der stillede Sagen ganske kort og klart frem i sin Ansøgning, som han indfrænkede til 3 Ord: „Penge eller Afsted,“ lod sig bevæge til at svare, at man forsaavidt kunde imødekomme ham, som man skulde give ham et Evar ligeledes kun bestaaende af 3 Ord: „Ingen af Delene.“ Saavidt jeg nemlig kan see, er ingen af Delene fæst Fyldest i det Forslag, som her ligger for os. Det er en fuldstændig Tvangslov, det vil sige fuldstændig i en vis Henseende, idet det er en Tvangslov for visse Samfundsklasser; men det skal jeg komme tilbage til senere. Med Hensyn til Sikkerheden, som blev meget stærkt betonet ifjor i det Forslag, som vi vedtog her i Folkethinget, saa seer jeg ikke, at den i mindste Maade er fæst Fyldest. Den Sikkerhed, som dette Lovforslag skal give Bedkommende, indeholdes i Bestemmelserne i § 8, og der staaer ogsaa, at „der paahviler den kongelige Ko-